

Náckové na měsíci

Jan Lomíček, CSPK

Alternativní historie týkající se různých podob „konečného vítězství“ či alespoň v zúžené míře skrytého přežívání skupin stoupců režimu německého nacionálního socialismu není téma, které by bylo ve světovém vědeckofantastickém žánru nové. První díla nastiňující z tohoto pohledu možný vývoj světových dějin se objevovala již ve třicátých letech dvacátého století, ještě před začátkem válečného konfliktu následovaného téměř apokalyptickým pádem nacistického režimu v roce 1945. Samotný konec války v Evropě a poválečný chaos poskytl živnou půdu pro mnohé konspirační teorie a smyšlenky, ze kterých ostatně řada autorů sci-fi (a to v jeho jakémkoliv podobě) čerpala a čerpá dodnes.

Vedle zmíněného přežití následovníků nacistického systému v utajení a jejich dalších příprav na konečné vítězství jsou nejčastějším motivem „nazi-sci-fi“ zejména projekty německých Wunderwaffen neboli zázračných zbraní a jejich ohromující schopnosti, které vzbuzují podvědomou hrůzu z možností „co by se stalo, kdyby...“. Motiv Wunderwaffen se například objevuje v československé sci-fi již v roce 1960 v povídce Josefa Nesvadby *Blbec z Xeenemünde*, která byla o dva roky později zfilmována. Název povídky, respektive místo blbcova původu, ostatně přímo odkazuje na centrum armádního výzkumu nacistických Wunderwaffen v severoněmeckém Peenemünde.

V současné době by se mohlo zdát, že se s motivy konečného vítězství nacistického režimu či okolo činnosti nacistické páté kolony v poválečné (i současné) společnosti roztrhl pytel, a to zejména po roce 2000. Do jisté míry se vzrůst popularity tohoto subžánru sci-fi či alternativní historie odrazil i na akademické půdě, kde se jeho rozboru věnoval například G. D. Rosenfeld v práci *The World Hitler Never Made. Aternate History and the Memory of Nacism*. Řada literárních děl zapadajících do tohoto subžánru publikovaných v období po druhé světové válce k tématu přistupuje s veškerou vážností, více nadsázky pak nacházíme ve filmové či posléze herní produkci, jež se začala ve větší míře objevovat na přelomu tisíciletí. Určitá fascinace tím, co by bylo, kdyby nacistické Německo nedopadlo tak, jak dopadlo, však přetrvává dodnes.

Fascinace alternativními osudy Třetí říše vychází z několika aspektů, které by se daly shrnout pod pojmy nacistický okultismus, futuristické technologie a skrytá hrozba. Prvním z hledisek je změn' okultistických vizí, které po sobě nacistický režim zanechal a které jsou částečně dědičtívím okultistického podhoubí první poloviny 20. století, a možná i ještě starší. Jedno z prvních děl, na které jeho vyznavači odkazovali, je kniha *The Coming Race (Přicházející rasa)* z roku 1871, která, přestože se jednalo o literární fikci, do širšího společenského povědomí vnesla teorii duté Země a vyspělé rasy nadlidí žijící v této podzemní oblasti. Jejím autorem byl Edward Bulwer-Lytton.

O teoriích spadajících do okruhu nacistického okultismu bylo napsáno již mnohé, nicméně v zásadě jejich mystika pro řadu jedinců (a ne nutně těch, kteří s režimem sympatizují) přetrvává. Dokladem nám můžou být investigativní reportáže největšího současného „českého lovce nacistů“ Stanislava Motla. Ten se na jedné straně

v nyní již zaniklém pořadu televize Nova věnoval úspěšnému hledání nacistických zločinců, na straně druhé se v jeho reportážích objevovala i témata hledající brány do jiných světů právě na základě spekulací spojených s působením nacistického režimu na našem území. Tyto produkty populárně-investigativní žurnalistiky v širším měřítku nikterak nepřekračovaly rámec nazi-sci-fi subžánru. Z hlediska konspiračních teorií se v nich snad neobjevily jen zmínky o případných nacistických základnách na Měsíci, což je téma, které se v internetové komunitě zastánců konspiračních teorií vyskytly poněkud později.

Současná konstrukce obrazu nacistického okultismu v sobě spojuje několik prvků, v nichž se prolínají témata pavědecké teorie duté země, podzemních říší v oblasti Amazonie (Akakor), árijské rasy jako pokračovatele bájně Atlantidy, Hyperboreje či Agharty, nordické mytologie a z ní zejména kultu mrtvých bojovníků těšících se věčnému životu v mystické Valhalle, nových technologií poháněných tajemnou silou Vril, navazování spolupráce s „marťany“ a skrytého působení tajných nacistických organizací mj. v základnách v Antarktidě (Schwabenland) či na odvrácené straně Měsíce. Jeden z nejnovějších literárních počinů na českém trhu v tomto směru představuje kniha Felipe Botayi *Kolonie Waldner 555. Tajné plány SS v Jižní Americe*, která vyšla v roce 2013. V případě literárních zpracování i investigativního působení žurnalistů či jiných nadšenců na tomto poli se nezaujatému a nezasvěcenému jedinci vtírá myšlenka, že by si řada konspiračních příznivců měla zopakovat základní fyzikální zákony, jako třeba zákon o zachování hmoty, zákon o zachování energie, případně odvěký ekonomický zákon, že každou technologickou inovaci někdo ve finále musí i zaplatit. I když na tomto místě je třeba zmínit, že zastánci konspiračních teorií řeší tento „drobný“ nedostatek obvykle kladením důrazu na působení tajemné síly (Vril), kterou údajně nacističtí vědci v závěru války ovládli a která stojí za většinou úžasných vlastností jejich technologií.

Nabízí se také klíčová otázka, zda se z hlediska tohoto subžánru neřeší a není konstruována (spíše než původní nacistická mytologie a okultismus) vlastní novodobá mytologie o nacistech. Spolu s nárůstem děl spadajících pod žánr nazi-sci-fi, jejichž někteří autoři svými životními postoji deklarují často sympatie k nacistickému režimu, však roste i jistá sebereflexe společnosti, respektive zlehčující reflexe tohoto tématu. U nás byla v tomto ohledu první vlašťovkou filmová komedie *Zítřka vstanu a opařím se čajem*, která vznikla již v sedmdesátých letech dvacátého století. Z novějších počinů na filmovém poli zaujme v tomto směru například komediální série *Iron Sky*, která již naprosto otevřeně vychází z témat současných nacistických konspiračních teorií a okultních báhorek. Nejenže se již v jejím prvním dílu objevuje nacistická civilizace na odvrácené straně Měsíce, druhý díl financovaný na principu „crowdfundingu“ od fanoušků prvního dílu přichází navíc s příslibem výletu do středu duté planety Země obydlené dinosaury a rasou nadlidí. Jistým tematickým vývojem procházejí i bývalé trháky v oblasti herního průmyslu – například tematické pokračování kdysi legendární střílečky *Wolfenstein 3D* s názvem *Wolfenstein: The New Order* se již bez nacistické měsíční základny taktéž neobejde.

Virtuální šíření přeživších následovníků nacistického režimu po naší sluneční soustavě může být pro našince více než znepokojivé. Těm, kdo mají z tohoto fenoménu pocuchané nervy, je souzena snad již jen šoková terapie pomocí „nazi-zombie“ filmů, ze kterých je možné doporučit například snímek *Mrtvý sníh* Tommyho Wirkoly z roku 2009. Při scéně, kdy jeden z hlavních hrdinů visí na střevech nemrtvého esesáka nad norským fjordem, si

může divák snad jen položit otázku, kde se nacistická virtuální invaze zastaví. Naše relativně omezená sluneční soustava zřejmě této rozpínavosti za čas stačit nebude.